

نقد داوری مسابقات معماری از منظر اندیشه های نقادانه وین اتو (نمونه موردی: ساختمان های منتخب سال های ۱۳۹۰-۱۳۸۵)

الهام موسی پور*^۱، مرتضی نیک فطرت^۲

۱- کارشناس ارشد معماری، مدرس دانشگاه آزاد اسلامی واحد زنجان، زنجان، ایران

رایانامه: Elhal.mosapour@gmail.com

۲- عضو هیات علمی آموزشکده فنی و حرفه ای سما کرج، دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج، البرز، ایران

رایانامه: Nikfetrat.kiau@gmail.com

چکیده:

هر مبحث نقد معماری شاخه ای از مباحث نظری معماری است که به مثابه ی رفتار و نه داوری صرف می باشد و بخش پر اهمیتی از مبانی نظری معماری محسوب می شود، به طوری که هر گونه تحول در حوزه های مختلف معماری، بر پایه ی نقد معماری متکی است و نقد در زندگی معمارانه ی ما حضوری جدی و غیر قابل انکار دارد. مسابقه های معماری، از نقاط ظهور و بروز نقد معماری هستند. این مسابقه ها، اغلب مجادلات مفصل و داغی را درباره ی نحوه ی قضاوت و داوری آثار به دنبال دارند، امری که از حضور جدی نقد حکایت می کند. همان گونه که برگزاری مناسب مسابقات موجب ارتقاء و پیشرفت سطح معماری کشور می شود، ضعف در ساختار برگزاری مسابقات، ضمن اتلاف هزینه و انرژی، می تواند موجب بروز آثار و تبعات منفی در زمینه هویت تاریخی و بومی معماری ایران گردد. این مقاله با مطالعه، بررسی، مقایسه و تحلیل مسابقه جایزه معمار، به منظور شناخت ظرفیت های مثبت قوانین و اشکالات مرتبط و با هدف بازنگری و اصلاح در برگزاری آن و بررسی جایگاه نقد معماری در آن از منظر اندیشه های وین اتو در جهت توسعه معماری کشور، به نقادی آن می پردازد.

واژه های کلیدی: نقد معماری، مسابقه معماری، جایزه معمار، اندیشه های نقادانه

۱- مقدمه

هر اثر هنری و به تبع آن معماری به عنوان یک هنر، واجد وجوه معنایی متنوعی است که مخاطب برخی از این وجوه را در قالب یک ادراک واحد دریافت میکند. مخاطب هنگام مواجهه با اثر تنها وجوهی را درک میکند که جهان ادراکی وی اجازه دریافت آنها را می دهد. از سویی جهان ادراکی اشخاص، خاص آنها و در میان افراد متفاوت است. این امر سبب می شود دریافت های مخاطبین و منتقدین در بسیاری وجوه معنایی اثری واحد، گاهی بسیار متفاوت از یکدیگر باشد. این تفاوت میتواند اعتبار بحث نقادانه را کمرنگ کند. بنابراین کشف معنایی جامع که اولاً فراتر از جهان ادراکی شخص منتقد باشد و حداکثر وجوه معنایی اثر را شامل شود و ثانیاً صحت آن مورد توافق طرفین بحث باشد برای افزایش اعتبار نقدهای معماری ضروری است. در این راستا پرسش هایی در رابطه با این معنای جامع بدین صورت مطرح می شود: چگونه میتوان به معنای عقلی جامع دست یافت که وسعت معنایی بیشتری از ادراکات شخصی داشته باشد؟ معنای مذکور چگونه میتواند مورد توافق مجموعه مخاطبان اثر معماری واقع شود؟ معنایی که از یک اثر معماری به بحث گذاشته میشود غالباً از منظری شخصی و محدود است. و این، اعتبار علمی آن بحث را در محدوده ادراکی همان شخص نگه میدارد. این امر نظریات مطرح در آن نقد